

Slovensko predsedstvo EU 2008
Slovenian Presidency of the EU 2008
La Présidence slovène de l'UE 2008

GOVOR

PREDSEDNIKA VLADE RS IN PREDSEDNIKA EVROPSKEGA SVETA JANEZA JANŠE OB UKINITVI MEJNE KONTROLE NA NOTRANJNH LETIH IN DOKONČNI VKLJUČITVI REPUBLIKE SLOVENIJE V SCHENGENSKO OBMOČJE

Zgornji Brnik, 31. marec 2008

*Spoštovani gospod minister Pereira,
evropski komisar,
predsednik državnega sveta,
kolegi, člani vlad,
poslanci državnega zbora, državni svetniki,
ekscelence, veleposlaniki,
gospe in gospodje.*

Pred tremi meseci, ko je Slovenija deloma vstopala v skupni evropski prostor prostega pretoka ljudi in kapitala, smo proslavljali prvič. Danes to delamo drugič in dokončno. Ko smo se v teh zadnjih treh mesecih vozili preko nekdanjih meja, smo se večkrat nehote vprašali, zakaj smo v Evropi v preteklih desetletjih sploh potrebovali meje s policijo in pred letom 2004 na našem prostoru tudi s carino? Ne dolgo tega so bile meje varovane celo z oboroženimi vojaškimi formacijami. Komajda izpraznjene stavbe mejnih policij in carin ali karabinjerske postaje že danes delujejo anahronistično, kot neki arheološki skeleti ne tako daljne preteklosti. So kot spomenik izgubljenih priložnosti predhodnih generacij, ki se predvsem iz ideoloških razlogov niso bile sposobne dogovoriti in zagotoviti sodelovanja v skupno dobro brez razmejevanja in delitev.

Vzhodna in Srednja Evropa je v pomladi narodov pred slabima dvema desetletjema uspela končno uveljaviti demokracijo ter zdrave ekonomske temelje. Eno od tragičnih dejanj tega prehodnega časa iz totalitarizma v demokracijo se je vršilo tudi tu na letališču, ki se danes imenuje Letališča Jožeta Pučnika, in sicer v letu 1991. Pri blokadi tankovske enote Jugoslovanske vojske in obrambi letališča je takrat padel Peter Petrič, pogumni pripadnik slovenske teritorialne obrambe. 28. junija 1991 sta tukaj neposredno, kjer je danes ta proslava, na letališki stezi pod streli jugoslovanske armade ugasnili življenji dveh novinarjev, in sicer življenje državljana Nemčije Nikolasa Vogla in državljana Avstrije Norberta Wernerja. Letališče samo pa je bilo junija 1991 podvrženo tudi rušilnemu napadu jugoslovanskega vojnega letalstva.

Danes, ko tukaj v Sloveniji proslavljamo zadnje dejanje vstopa držav v schengenski prostor svobodnega pretoka ljudi, izrekamo zahvalo vsem slovenskim teritorialcem in policistom, ki so leta 1991 ubranili ali pridobili nazaj kopne, morske in letališke mejne prehode. Branilci in osvoboditelji Rožne doline, Šentilja, Holmca, Brnika, Radgone in drugih mejnih prehodov so pred 17-imi leti omogočili odločitve, ki so tlakovale pot Slovenije v enakopravno družino evropskih narodov.

V pogojih skupnih političnih in ekonomskih pravil, v prostoru, ki želi združevati svoje razvojne potenciale, klasičnih meja ne potrebujemo. Evropska unija želi ustvarjati pogoje blaginje in gospodarske rasti za prebivalce Evropske unije, pomagati pa želi tudi tistim izven nje. Stabilno politično in gospodarsko okolje

želimo razširiti tudi na območje Zahodnega Balkana. To je edini način, da se etnični spori končajo in da govorica orožja in skrajnih nacionalizmov dokončno utihne.

Načelo ukinitve notranjih meja ne pomeni, kot so se bali nekateri, manj varnosti za državljane držav članic schengenske skupine. Nasprotno, statistika dokazuje večjo pravno varnost, odkar je tudi Slovenija del schengenskega informacijskega sistema. Statistika za Slovenijo govori, da je Republika Slovenija na osnovi evropskega pripornega naloga ali mednarodne tiralice v tem času prijela 76 iskanih oseb, odkrila 369 iskanih vozil in izsledila 39 pogrešanih oseb. V tujini je bilo prijetih 21 oseb, za katerimi je ukrepe razpisala Slovenija in izsledene so bile štiri pogrešane osebe, ki smo jih do vstopa v schengenski prostor zaman iskali.

Spoštovani,

Danes se vrši še zadnje dejanje, ukinitve mejnih kontrol na notranjih letih. S tem je schengenski prostor dokončno izpolnjen. Vključeno je prosto nebo nad vsemi članicami schengenske skupine. Enotni schengenski prostor je eden od temeljev svobode, sodelovanja in napredka v Evropski Uniji.

Ob tej priložnosti, ko dokončujemo to delo, bi se želel še enkrat zahvaliti predhodnemu predsedstvu Unije Republiki Portugalski in sicer predvsem za ključno podporo vključevanju držav kandidat v schengenski prostor v najbolj pomembnem obdobju sprejemanja odločitev. Pomembno vlogo koordinacije držav članic kandidat za vstop v schengenski prostor je v tem času opravilo tudi slovensko Ministrstvo za notranje zadeve z ministrom Dragutinom Matejem. Zahvaljujem pa se tudi vsem ostalim iz drugih ministrstev, služb in iz institucij oziroma služb tukaj na samem letališču in na drugih dveh letališčih, kjer smo prav tako ukinili mejno kontrolo, ki ste v tem pomembnem projektu omogočili, da Slovenija preko njega v celoti postaja enakopraven del evropske dobre prihodnosti.

Hvala lepa.